

TARA DE MAINE

GAZETA BILUNARA DE POLITICĂ ȘI DOCTRINĂ

Redacția și Administrația: Cluj, Str. Bis. ort. rom. 5. - Abonament anual Lei 100.

Democrația și mâna tare.

Primul cuvânt place multora, al doilea este tot de atâția detestat. Educația politică de suprafață a accentuat antagonismul între aceste două noțiuni.

De fapt, ele nu pot fi comparate, prima raportându-se la doctrină, a doua la tactica politică.

Practica a precedat teoria. Cu vremea, a doua a ajuns pe prima. La popoarele înaintate, teoria a depășit practica politică, căreia îi arată noui drumuri, îi deschide noui perspective.

Democrație, teoric, înseamnă respectul ființei omenești și jocul liber al inteligenței, energiei și puterilor creatoare. Ca sistem politic democrația reclamă priciparea largă a populației la viața publică, corespunzător importanței ei numerice, sociale și economice. Această dorință este absolut legitimă. Bine sau rău, ființa omenească trebuie să fie condusă de cei pe cari îi vrea. În ultimă analiză, rezultatul acestui fel de indicațiuni a fost totdeauna mai bun decât sistemul de asumare exclusivă sau marginală la număr mic, a conducerii.

Democrația presupune, pentru cei conduși, un minim de înțelegere a nevoilor obștești. Democrația este o școală în care se învață mereu cum e organizată societatea, cari îndrumări îi privesc și cari îi strică, ea înalță sentimentul de demnitate al omului prin practica generală a drepturilor largi cetățenești și accesul oricărei inteligențe și energii la locurile de conducere ale societății.

Astăzii oricui îi place să se numească democrat; mai cu seamă politicianilor.

În țările de cultură și civilizație veche, democrația rezumă și potențiază elementele esențiale ale procesului istoric de sbuciumată ascensiune a societății. Porțile democrației nu s'au deschis brusc în chiotele mulțimii; vremea și-a avut un rol hotărâtor alături de evoluția ideilor și idealurilor societății. Forțele nestăpânite s'au urcat pe baricade; spaima pricinuită — asemenea unui fulger în noapte — n'a putut asigura așezarea și rămânerea unei lumi noi; lumina statornică nu s'a revărsat decât

atunci când minți omenești îndeajuns de numeroase au fost în măsură să o înțeleagă și să se poată bucura de ea.

(Continuare în pag. 2-a.)

O sărbătorire și o absentă.

Domnul Iorga a împlinit 60 de ani.

Intreagă intelectualitate românească sărbătorește, așa cum se cuvine, în primăvara aceasta, pe marele dascăl al Neamului, pe N. Iorga. Volum omagial, conferințe ținute de proeminente figuri culturale și politice vor arăta extraordinar de îmbelșugată și scilipitoarea Domniei-Sale contribuție adusă spiritualității românești, neostenită și continuă dăruire de sine, și sîpa de suflet și energie.

Așa este bine, așa este frumos și chiar necesar; o nație se cuvine să prețuiască tradiția și să aibă cultul oamenilor mari.

Insuși Măria Sa Regele, atât de perfect seismograf al sensibilității și pulsului țării, a ținut — cu acest prilej — să decoreze cu cel mai înalt ordin pe „cel mai reprezentativ dintre reprezentanții culturii românești”.

Din atmosfera de sărbătoare se desprinde, însă, o notă discordantă. Armata — ca să fim în termen — este lipsă la apel, și doar sărbătoritul este și a fost atâția ani profesor și educator al atâtor serii de ofițeri distinși, trecuți prin Școala superioară de războiu; slujbă, care îi este mai dragă și de care se simte mai mândru.

A fost educatorul inspirat al generațiilor, cari — ca ostași — au luptat și au murit atât de sublim în războiul cel mare, pentru înfăptuirea unei patrii mai mari și mai bune.

Iar când neamul românesc se găsea la o infricoșătoare răspântie a destinului său — în zilele cumplite ale retragerii în Moldova — credința sa nemărginită și nezdruncinată în biruința finală, verbul și serisul său profetic ținea cu zile și întârea în nădejdea vremurilor mai bune armata, care lupta pe front și armata — nația întreagă — înghesuită pe strămtul pământ al Moldovei, care lupta din greu cu foamea, frigul și tifosul exantematic.

Reprezentantul armatei, care ar fi trebuit să arate în plină lumină această față a marelui personalități a celui sărbătorit, ar fi avut la îndemână toate elementele necesare unei prea frumoase și juste proiecțiuni.

Noi, cei dela această gazetă, cari prețuim munca cinstită și desinteresată în folosul națiunii, aducem marelui dascăl omagiul nostru, urându-i să trăiască ani mulți și fericiți.

Dr. A. GOCIMAN-OITUZ.

Agricultura de mâine.

Cu prilejul unui studiu și a unei conferințe.

Corneliu Albu.

Trăim vremuri în cari transformările sociale se condensează în timp. Altădată istoria evolua comod sau, sibiinic vorbind, viitorul năștea din trecut. Acum liniile progresului continuu se frâng. Probleme spontane, cari se pun într'un ritm din ce în ce mai precipitat, se străduiesc să schimbe structura conglomeratului politico-social, biciuind cu dispreț merit. lități perimate. Civilizația modernă, specifică rasei albe, cu siguranță că n'a scurtat viața și nici n'a lipsit-o de senzațional, ci din potrive prin multiplele mijloace ale tehnicii moderne, cari au avut adânci repercursiuni asupra psychozei popoarelor, ea ne permite să vedem mări și decaderi sociale cari altădată umpleau epoci întregi.

La noi — și peste tot unde ea a format principalul mijloc de existență a unei categorii sociale, — agricultura a trecut, după războiu, prin crize tot mai acute cari în ultimul timp iau aspectul de adevărate tragedii sociale. Nu negăm faptul că alte ramuri de producție și de prosperitate n'au fost puse în fața răscrușcilor. Dar comerțul și industria aveau mai dinainte vreme fixat drumul care duce la începutul sfârșitului, în forma în care au fost și sunt organizate. Legile agriculturii păreau însă cioplite din veșnicie. În agricultură noile curente socialisto-colectiviste nu-și putea găsi se pare nici o aplicare practică. Au trebuit patru ani de măcel mondial pentru ca unele utopii agricole să devină realități. Iar astăzi statele agricole europene trec printr'o criză fără precedent pentru rezolvarea căreia trecutul nu mai poate oferi nimic.

Facem toate aceste reflecții având sub ochi articolul din Prager Presse al dlui Ed. Strom asupra programului agrar al Sovietelor pe anul 1931 și conferința d'ui Francisc Delaisi despre criza din țările agricole europene în legătură cu marasmul din America și cu politica agrară a Rusiei.

Articolul dlui St om e alarmant. El demonstrează că suprafața de teren însămnant acum, în cadrul planului de 5 ani, este de 143 milioane hectare, dintre cari 66 milioane hectare aparțin fermelor colective iar restul proprietății de Stat, sortită să impună Rusia, după d. clarățile lui Stalin, ca cea mai mare putere agricolă modernă. Față de o asemenea forță imensă care printr'un început de dumping a alarmat bursele, nimicind statele agricole din sud-estul european, se înouă măsuri drastice de prevedere în toamna anului acestuia căci altfel chiar un export normal al Rusiei ar putea sdruncina fatal statele agrare europene și prin ele restul continentului.

Ca o complectare a acestui articol și mult mai bogată în observațiuni și souții este conferința dlui Delaisi. D-sa este autorul ce-

(Continuare în pag. 2-a.)

lebrei lucrări: Cele două Europe, agricolă și industrială, cărte care a servit ca bază în discuțiile taritelor preferențiale în conferințele agricole dela București, Sina'a, Varșovia și Geneva. Acordurile parțiale, sunt după dsa ineficace. Interdependența economică este astăzi așa de strânsă încât ajunge să se lase afară din acordurile internaționale un singur concurent mai puternic pentru ca scopul să nu mai poată fi atins. Noua formulă a solidarismului este: Ori toți, ori nimic. În fața acestui crâncen adevăr vor trebui să se plece și naționalistii cei mai îndărătnici.

Forma în care se va cristaliza probabil agricultura viitorului, în regimul actual al țării capitaliste, va fi aceea a Canadei. Acolo unde imense cantități de grâu zac în silozuri, alături de o țară de șapte milioane șomeri infomețați, s'a întâmplat cel mai ciudat și mai caracteristic fapt al vremii. Pământurile și fermele hipotecate, din cauza crizei generale, nu mai pot fi răscumperate de debitorii. Băncile canadiene negăsind cumpărători pentru aceste întinse proprietăți s'au gândit să imite pe Ruși grupând loturile în complexuri mari. Reinviind astfel marile latifundii, bineînțeles nu acelea ale segnorilor medievali hrăpăreți ci acelea bazate pe principiul cooperativității satești, care va fi drumul pe care-l va urma agricultura noastră a cărei întreagă economie este așezată pe loturi mici față de latifundiile uriașe din Canada și Rusia Sovietică, muncite cu mașini de ultim model?

Problema prin felul cum e pusă ia un aspect foarte grav și tot ce părea până acum zidit pe temeliile tainice ale economiei strict private se clatină.

Aplicarea reformei agrare la noi și rezultatele obținute prin sfărâmarea marii proprietăți sunt în de obște cunoscute. O reformă a reformei agrare se impune. Oamenii cu largă înțelegere din cadrele partidului Național-Tărănesc s'au pronunțat pentru ea. Obligații la această reformă de forțe mai presus de noi deviza va treni să ne fie: Latifundii țărănești prin cooperatie.

Corneliu Albu

Cazul Thaler.

Thaler este ministrul agriculturii în Austria și e pe cale să demisioneze din această înaltă însărcinare. Nu acest fapt este însă important.

Thaler pleacă în America, în republica Paraguay, în fruntea a 200 familii de țărani tirolezi, spre a întemeia acolo o colonie agricolă, pentru a lucra pământul.

Aceasta emigrațiune împreună cu cei 8 copii ai săi a unui înalt demnitar din vremea noastră, are o înaltă semnificațiune. Thaler e om cu trecere, om cu posibilități, putea să rămână la Viena, să traiască bine și fără griji. Însă nu.

Austria nu mai poate hrăni pe toți fiii săi. Și ministrul a luat hotărârea să fie promotorul acțiunii de colonizare, să creeze pentru compatrioții săi o patrie îndepărtată. A făcut mai întâiu un ex men critic al posibilităților austriace, arătând cum anumite clase ale societății trăesc departe de realitățile zilei; în fiecare an se fabrică 40.000 doctori de toffelul; ce vor face acești desrădăcinați ai soartei căci nu vor avea din ce trăi?

Tirolezii lui Thaler evadează din această dilemă. Se întorc la pământ. În munca și viața rurală e un comandament bibic; ele dau siguranța pâinei, a casei, a îmbrăcămintei; restul de lucruri materiale e de prisos.

Fostul ministru va găsi în munca pământului și în schimbul anotimpurilor ceva mai serios și mai pozitiv decât în schimbările politice și în prefacerile oamenilor.

Vremea gesturilor mari — pe semne — nu a trecut încă cu totul. Fapta descrisă mai sus cinstește pe om, pe marele Thaler și pe țara al cărei fiu demn este. Găsise-vor, oare, alții și din alte părți, să-i urmeze pilda?

Agrarianismul și democrația

O anchetă a ziarului „Prager Presse“.

Ziarul „Prager Presse“ a organizat o mare anchetă politică pe tema: Agrarianismul și democrația“.

În răspunsul său, A. P. Papanastasiu, deputat și fost prim-ministru al Greciei a declarat, între altele:

Mișcarea agrară s'a născut ca o reacțiune împotriva protecției prea mari ce s'a acordat industriei în dauna agriculturii.

Mișcarea modernă agrariană desvoltă însă o concepție mult mai largă. În primul rând ea are de scop, natural, să servească interesele agriculturii care suferă de pe urma neretribirii muncii agricole. În același timp mișcarea agrară este o mișcare democratică, care cere drepturi egale pentru toate clasele. Ea este împotriva oricărei violențe și împotriva oricărei supremații a unei clase contra celeilalte. Ea se străduiește a introduce în evoluția socială principiile umanitare și de dreptate. În acest spirit ea se străduiește a îmbunătăți situația tuturor claselor. Dar agrarianismul nu se mărginește aci. Scopul său este pacea în țară și înțelegerea între popoare.

D-l Ghelmegeanu, deputat și membru al partidului național-țărănesc român a declarat următoarele: Din punct de vedere politic, partidul național-țărănesc a trebuit să lupte pentru acel program, care în Occident e aparat și de partidele burgheze, din punct de vedere economic însă a fost necesar a se acomoda condițiilor speciale ale țării, adică a se realiza un agrarianism conform ideilor generale din Europa de Est și centrală. Partidul național-țărănesc nu stă pe principiul luptei de clasă, ci pe principiul solidarității între toate clasele în concordanță cu interesele fundamentale ale țării.

A. Radolov, deputat, fost ministru bulgar de Justiție și Comerț: „Micii agricultori bulgari și în general proprietățile fonciare lucră numai de membrii familiei, pot rezista crizei agricole din prezent. În schimb marii proprietari nu pot întreprinde lucră, în care ne apasă deoparte supraproducția americană și de alta dumpingul rusesc. Agrarianismul formează centrul între capitaliști și socialiști. Agrarianismul este apt ca să reglementeze viața economică și să modereze relațiunile încordate dintre capitalism și socialism. Cooperativa formează baza agrarianismului. Cooperativa este menită a asigura buna stare a națiunii și a înlătura diferențele de clasă.

G. Fleurant-Agricola, președintele Partidului agrarian francez: „Agrarienii luptă nu numai pentru propria lor bună stare. Ei nu vor să lase fără răspuns nici o chestiune actuală arzătoare și speră că vor aduce o soluție fericită problemelor din toate domeniile“.

C. Vervoorn, președintele partidului agrarian din Olanda: „Țăranii olandezi sunt democrați și monarhici și adepți ai parlamentarismului. În timpul războiului au fost efectuate rechiziții forțate la țărani. Aceasta a dus la o împotrivire a țăranilor, cari s'au hotărât să formeze un partid propriu. După război partidul a ajuns la o mare desvoltare, înregistrând în 1929 un însemnat succes electoral. Agrarienii din Olanda au realizat până în prezent o mare operă în domeniul economiei comunale, electrificării, ameliorării solului, construcțiilor de șosele, creșterii vitelor, etc.

Au mai făcut declarații delegatul Germaniei, I. toniei, Elveției, etc.

Democrația și mâna tare.

Continuare de pe pag. I-a.

Pentru societatea engleză sau franceză, democrația nu este un drapel sau un idol, ci un complex de stări sufletești, sociale, economice, morale și politice cari condiționează, ca un ideal maxim, pentru o anumită epocă, desvoltarea prielnică a societății. De bună seamă că democrațiile amintite nu pot forma un scop; ele pot fi depășite.

În țările de o formație politică mai recentă, democrația e te încă mai mult un drapel care falfăe, o chemare, o dorință, o închipuire, decât o problemă de conștiință, un element strâns îmbinat cu gândirea și acțiunea, cu fapta insului și a colectivității. Și nu este de mirare dacă în aceste țări factorii cari condiționează progresul și deci binele societății — obiectiv unic al democrației — rămân umbriți de tumultoasa întâietate ce se acoardă abstracțiunilor.

Societățile omenești au avut în toate vremurile anumite norme imuabile de guvernare. Mulți conducători de oameni nu au ținut seamă de ele; acest capriciu însă nu le-a înfrumțat valoarea. Una din aceste norme este și aceea a mâinei tari. Nu mâna tare a despotului sau absolutistului, nici aceea a tiranului ridicat prin delirul celor mulți și căzut prin urzeala celor puțini, ori mâna tare a dictatorilor-tip din zilele noastre, ci mâna tare a unui iluminat de flacăra înțelegerii și a iubirii de oameni, a aceluia care, vrut și acceptat de cei

mulți, este fanatizat de dorința și înzestrat cu puțința înfăptuirilor integrale pentru obște.

Democrația nu numai că nu exclude principiul energiei autoritare, ci îl implică. În colectivitățile politice de formație recentă, cum suntem și noi, individualitățile au un rol preponderent. O conștiință publică firavă, un aparat de stat șubred, lipsa de tradiții sociale și politice, pretind imperios exemplul și ațiunea tenace a omului sau a oamenilor de maximă energie, de maxim idealism.

Nesocotirea acestui imperativ elementar dar esențial, compromite cauza mare a democrației. Democrația, spre deosebire de formele vechi de conducere a oamenilor, pune conducătorului un mare complex de probleme cari ating toate interesele colectivității devenită foarte sensibilă. Soluțiunile ei sunt pândite de fermitățile indoelii și aceia ai intereselor limitate. Numai mintea clară și mâna tare poate tăia lanțul fără sfârșit al nodurilor gordiane cari poticnesc mersul celor slabi și nebuloși, împinși în frunte de imponderabilii hazardului sau ai vanității.

Democrația creatoare reclamă, atât sus cât și în celule, ierarhia valorilor, disciplină și mână tare. Altfel vor năpădi haosul și neputința. Năruirea unui vis destramă mai mult sufletele decât căderea unei realități.

Dr. Victor Jinga.

Opoziție și Politică.

Evenimentele din ultimul timp ne-au oferit un trist și degradant spectacol politic.

O vâltoare de patimi și de învrajbiri a deslănțuit partidele de opoziție în care orice încercare de orânduire obștească, a fost sacrificată și călcată în picioare de un meschin interes de partid. S'a demonstrat și de rândul acesta, ca și în alte împrejurări, că nu există mai presus de taraba partidelor un interes superior obștesc în situații oricât de critice, în fața căruia să-și desbrace fiecare veșmântul politic și să salveze ceea-ce se poate salva.

Dimpotrivă momentele critice sunt așteptate, pentru ale agrava și a le exploata. Fără îndoială că acestea sunt simptomele unui declin politic, ce își urmează vertiginos cursul spre o prăbușire totală.

Ori ce opoziție trebuie să aibe o atitudine critică în sensul de a deosebi progresul de eroare. Nimeni nu-i poate contesta acest drept, pentru că teoretic, fiecare partid, fie chiar și în opoziție se bazează pe un program care ținește spre un progres obștesc. Faptul că acel partid nu este chemat să-și pună în aplicare programul său, se explică prin aceea că soluțiile sunt prea învechite, nu corespund împrejurărilor noi, ori au în vedere numai anumite interese, care stau în drumul unei bune dezvoltări. La noi însă opoziția n'a înțeles niciodată că trebuie să rămâie în această atitudine critică, ci a căutat întotdeauna să întrepindă acțiuni prin orice mijloace față de orice bună intenție a guvernului și în aceste acțiuni nesocotite, au uitat întotdeauna că se fac în dauna intereselor statului care suferă și i-se știrbește prestigiul.

Tratativele pentru împrumut au ilustrat destul de bine până la ce grad au putut să ajungă aceste apucături viciate. S'a boicotat radical făcându-se tot felul de încercări pentru a se întârzia încheierea împrumutului, pe care l-au exoloțat discreditând totul fără să-și dea seamă că prețul acestor atitudini este chiar ruina propriei lor țări.

S'a dovedit, de data aceasta în mod infailibil, că partidele de opoziție nu cunosc nici un interes superior, o rațiune supremă de stat, în hotărul căreia să se desbrace de măruntele lor interese de partid.

Pentru aceea gestul D-lui Prim-Ministru Mironescu este o satisfacție și o lecție în același timp, dată acelora care în orbirea pornirilor politice au înțeles să boicoteze bunul mers al statului prin propozițiile lui instituției. Incuviințarea acestei hotărâri a fost întărită și de înțeleptul nostru Suveran, cu semnificația supremă de a arăta celor rătașii hotărul dintre ceea ce se poate în politică, și ceea ce nu se poate.

Dar dacă toate aceste acțiuni își au mobile bine determinate pentru doborârea actualului regim, nu mai puțin semnificativ ne apare votul parlamentarilor majoritari, împotriva proiectului de lege prin care statul contribuie cu 250 milioane lei, la capitalul Băncii Centrale Cooperative. Privit prin prisma doctrinei partidului Național-Tărănesc acest gest este inexplicabil și nici un resentiment și nici o velleitate călcată nu poate îndreptăți această abatere gravă. Deci iarăși, și în acest caz, opoziția — de astă dată guvernamentală — și-a depășit rostul.

Ovidiu Vassu,
profesor.

Culoarea simbolică a partidelor țărănești (agricole, agrare, etc.) este verdele.

Partidul agrarian și țărănesc francez.

De abia patru ani a luat ființă în Franța un nou partid, partidul agrarian și țărănesc francez condus de d. Fleurant—Agricola. În țara de vechi tradiții politice care este Franța, întemeierea unui nou partid, este un fapt la baza căruia trebuie să stea multă credință, tenacitate și pe deasupra o imperioasă necesitate. Tânărul partid francez a dovedit că întrunește aceste condiții și în scurtă vreme s'a impus atenției și simpatiei opiniei publice franceze.

Programul partidului țărănesc francez a fost votat de Congres abia în 18 Martie anul trecut. Până la acea dată partidul a dus lupta și propaganda cu un mănunchi de idei politice agrariene, supunând congresului spre votare programul numai după o prealabilă frământare în opinia publică a punctelor de vedere agrariene. Propaganda prin întruniri și prin oficiosul partidului „La voix de la terre” care apare la Paris, a fost intensă.

Extragem din programul partidului părțile mai importante.

În domeniul politic partidul țărănesc francez — între altele — u mărește introducerea votului familial; repudiază orice idee a instituirii unui parlament economic dar acceptă constituirea unui consiliu economic în care să fie reprezentate toate forțele productive ale țării. Revendicarea votului familial este explicabilă mai cu seamă în Franța, ținându-se seama de situațiunea demografică a acesteia.

În domeniul social, programul precizează: apărarea proprietății individuale; protecția muncii și a inițiativei individuale; sprijinirea miciei proprietăți completată cu acțiunea cooperativă; suprimarea impozitului funciar pentru micii cultivatori cari lucrează ei înșiși și pentru cultivatorii mai bătrâni de 60 ani cari nu plătesc impozit asupra venitului.

Partidul agrarian francez se declară ostil oricărei forme de etatizare; afirmă că numai organizarea cooperativă a producției și a schimburilor este susceptibilă, în ordine agricolă, de a permite dezvoltarea armonioasă a producției naționale și care prin înțelegeri între cooperativele de producție și de consum va organiza mai bine piața bunurilor.

Din punctul de vedere internațional partidul consideră că pacea și organizarea economică a Europei nu poate fi bazată decât pe o colaborare strânsă între democrațiile țărănești.

Cât privește raporturile între clasele sociale, partidul agrarian francez exclude lupta de clasă, însușindu-și principiul echilibrului între clasele sociale; acest echilibru ar asigura păturei țărănești o incontestabilă întâietate, ținându-se seama de numărul și de aportul ei la producțiune.

După cum vedem, partidul țărănesc francez pășește — din punct de vedere programatic — destul de timid în arena luptelor politice din Franța. Este explicabilă această prudență dacă ținem seamă de mentalitatea, tradiționalismul și înrădăcinarea partidelor vechi în viața publică a țării. Acest program minimalist, ale cărui părți mai caracteristice le-am atătat mai sus, este susceptibil de noui elaborări; îndrăzneala introducerii de reforme radicale crește cu mărirea suprafeții politice a partidului. Dealtfel, chiar la congresul din anul trecut al partidului s'au făcut câteva enunțări programatice mai îndrăznețe a căror dezbateră a fost rezervată pentru congresul următor.

Tânără democrație țărănească franceză face pași siguri în arena politică a Franței; va trebui ca paralel cu dezvoltarea conștiinței cetățenești să ducă luptă îndârjită pentru trezirea conștiinței de clasă; ori, într'o țară ca Franța, pătura rurală însăși înfățișează anumite categorii de interese cărora politica agrariană va trebui să le găsească un numitor comun, care să determine solidarizarea păturei țărănești pentru o acțiune politică comună. Frunțașii partidului au dovedit o profundă înțelegere a acestei situații; energia bătrânului Fleurant—Agricola, tenacitatea lui P. Casanova, secretarul general și spiritul de pătrundere al doctrinarului Henry Noilhan sunt garanții sigure că democrația țărănească se va impune în curând în politica Franței.

Dr. V. J.

Institutul de înalte studii agrare

A început să funcționeze, la Paris, la 5 Ianuarie a. c., din inițiativa partidului țărănesc francez și cu sprijinul d-lui V. Boret, fost ministru al agriculturii și M. Hodza, fost ministru, președintele academiei de agricultură cehoslovacă.

Programul general cuprinde:

I. Cursuri fundamentale.

1. Economia țărănească în lume;
2. Demografia rurală;
3. Legile producției agricole și ale producției industriale;
4. Istoria generală a țărănimii;
5. Literatură, folklor și civilizație țărănească;
6. Formele politice ale apărării țărănești: agrarianismul și doctrinele țărănești comparate;
7. Desfacerea produselor agricole: geografia comercială, bursele de comerț și marile piețe agricole, tarife vamale, etc.;
8. Organizarea socială și economică a agriculturii;
9. Europa țărănească; organizarea păcii prin țărani.

II. Cursuri secundare.

1. Originile agricole ale marilor probleme industriale;

2. Formarea elitei țărănești: jurnalism propagandă;
3. Legislație țărănească comparată;
4. Mâna de lucru agricolă și imigrațiune;
5. Economia țărănească practică;
6. Finanțele rurale;
7. Apoierea consumatorului și a producătorului.

Intemeierea unui asemenea Institut e o inițiativă pe care ar putea să o ia, cu foarte mare folos, în România, partidul național-țărănesc. Numai printr'o pregătire serioasă pot fi înțelese marile probleme agrare și se pot găsi soluțiuni corespunzătoare.

Programul partidului conservator englez

Di Baldwin, fost președinte al consiliului și actualmente șeful partidului conservator, a ținut la 6 crt. un discurs politic la Newtonabatt

Vorbind despre problema Indiei, di Baldwin a declarat că va trebui să se stabilească în ce măsură este posibilă realizarea ideii unui guvern federal indian, fără ca să se atingă vreuna din garanțiile esențiale ale Imperiului britanic.

Di Baldwin a declarat apoi că în viitoarele alegeri partidul conservator va prezenta un program întemeiat pe patru puncte principale: economii budgetare, protejarea pieței interne, dezvoltarea agriculturii și întărirea legăturilor în imperiul britanic.

Sălbaticii din Louisiana.

Am văzut în zorii zilei, la o oră, când tineri sfrijțiți și pomădați se întorc dela baluri, lucrători-lemnari, zidari, cărăuși, alergând spre ateliere; am descoperit, la aceeași oră, pe fața lucrătoarei un zâmbet îndobitocit (nu știu de durere, ură sau fatalitate recunoscută), privind prin fereastra mansardei pe fata bancherului coborând din mașină în haina pe care o cususe în ajun în fir și cu mărgel. Am văzut pe acei Moți vagabonzi, lemnari și pădurari călători, veșnic burlaci, stabiliți doar pentru munca unui sezon... și am văzut pe acele fete cu o droaie de copii fără tată; am cunoscut pe acel copil din mahalaua capitalei, care credea despre Crist că a fost un Voevod trimis de către Poartă...

Și totuși intelectualii, ah! acești burghezi imbecili, înzoronați cu virtuți și cu talente, cât de puțin cunosc acest furnicar, care mișună febril și anemic; intelectualii, cari nu cunosc acești copii cari n'au amintiri, n'au adolescență și nu cunosc nici un cântec: nu-i cunosc nici măcar cât cunosc din vre-un manual de geografie, triburile din Orinocco...

Mizerabililor! A trebuit să coboare regele ca să vă învețe a vedea străzi puturoase și locuințe igrasioase unde dorm clăie peste grămadă triburi întregi și de unde a dispărut orice simț al rușinei. Cesarul a trebuit să dea pildă sfătuitorilor săi indolenți, injobenați și cu nas subțire, a trebuit să se urce singur pe șantier și să pipăie pulsul mizeriei și al sănătății, să privească singur de pe trambulină pe aceia, cari ei înșiși nu sunt altceva decât trambulina intelectualilor și carne pentru tunuri... Regele trebuie să vă învețe că asupra funcționarilor nu se răsfrânge mirul Domnului și grația pulverizată a celui mai democrat rege nu creiază o nobilime biurocrațică clădită pe diplome de lingușiri și menită să degenereze prin căsătorii făcute în cerc restrâns. Un rege democrat este un rege mare.

Un domnitor care măcar în călătoriile sau excursiile sale vânătorești coboară în popor se chiamă Petru cel Mare, Friedrich cel Mare, Matei Corvinul sau Alexandru Cuza. Și popoarele cele mai prospere ca spirit și cultură au fost ocelea cari au fost ridicate de deasupra țărnei, zmuciți de guler de către monarhi generoși și înălțați la lumina soarelui și în perspectivele tuturor orizonturilor. Ași vrea să bănuiesc că în gestul regelui nostru se poate citi o inițiativă menită să-i fie în viitor punct de program, vreau să cred că acest gest a fost un bobârnac aplicat cu finețe și un semn simbolic de porunceală la poarta edificului nostru de stat.

Căci dacă nu acesta este tâlcul gestului regal și dacă Regele nostru democrat a ascultat de șoapta care nu pricepe mersul vremurilor, atunci nu mai am nici o nădejde. Și dacă vre-un oligarh miop îndeamnă pe regele nostru să adopte o altă formă de guvernare și chivernisire a Țării, mai energică și mai individualistă, atunci bănuiesc că acest oligarh în subconștientul său răutăcios îndeamnă pe rege să joace ultima carte a Casei Sale. Pentru că atâta vreme cât monarhia e constituțională și democrată, regele e așezat pe pedestalul unei credințe mistice și îndatăce acesta încearcă să guverneze singur atunci Monarhul își fixează reședința în timp și în spațiu și va depinde de fluctuațiile capricioase ale duratei. Iar oligarhul care ar fi dat Monarhului sfatul fatal, chiar dacă a avut puțină dragoste pentru popor, voind să evite fumul democrației, târăște pe Monarh și poate întreaga nație, în focul sclaviei și întunecimii. Sau poate bazat pe inconștiența și neputința poporului, să recurgă la mâna forte a câtorva generali, până în momentul în care poporul va putea să-și dovedească țaria și avalanșa energiilor sale? Aceasta ar însemna să facem cum fac sălbaticii din Louisiana: când vor să guste din fructele unui arbore, îl taie din rădăcină ca să i le culegă.

Oscar Jianu.

O paralelă și o dureroasă constatare.

În iarna aceasta a dispărut dintre noi o figură de seamă a Ardealului, regretatul Dimitrie Comșa. N'a fost nici șef de partid, nici ministru, nici subsecretar de stat, nici barem un monopolizator al consiliilor de administrație. Nici n'a avut cel puțin asemenia veleități.

A fost un simplu profesor, însă un îndrumător adevărat, care nu s'a mulțumit cu lecții la rezezeală și cu conferințe de clasificare, ci și-a lărgit sfera de activitate peste zidurile școlii, în mijlocul poporului. În acest înțeles, timp de 3 decenii a activat în cadrele „reuniunii agricultorilor români” din județul Sibiu, reuniune bogată în realizări, atât prin conferințele ținute la țară, cât și prin realizările practice pe terenul agriculturii, precum și pe terenul cooperatist, înființând 23 însoțiri de credit Raiffeisen.

Dar, vai!... Câți îi cunosc oare rodnicia-i viață, câți își mai aduc oare aminte de el și, mai cu seamă, câți îi mai urmează exemplul-i de apostol și de binefăcător al poporului?! Doar nici nu închisese ochii și trăa ca un izolat, ca un rătăcit al altor vremi, într'o lume învălmășită în asaltul cuceririi paradisiului îmbogățirii prin fraudă, lingușiri, calomnii și învrăjbirii.

El își trăa ultimii ani în mizerie, dar resemnat ca un filosof antic, închizând

ochii cu seninătatea specifică oamenilor mari și cu conștiința datoriei împlinite, în timp ce mii de creaturi ale timpurilor turburi de după războiu și profitorii ai sacrificiilor celor mari din splendida falangă a lui Dimitrie Comșa, dedeau busna să apuce frânele destinului neamului și să acapareze toate resursele de venit ale acestei țări.

...Și poate pe bună dreptate. Ce folos de atâta conștiință și apostolat, dacă ești sortit să disperi înainte de a muri, și să-ți duci în sărăcie ultimii ani ai vieții. Trecut, cultură, fapte bune, conștiință, suflet, n'au importanță.

Aceasta-i poate cauza, că îți este dat să vezi sute de tineri, deabia ești de pe băncile școlii și universității, cari fără a se gândi la îmbrățișarea unei meserii, fără a-și oțeli și nobilita sufletul în înfăptuiri folositoare societății, se avântă deadreptul în politica de vorbe, de calomnii, minciuni și ură și ce e mai dureros, zăgăzuieste orice avânt și orice acțiune a elementelor bune. Din toată această prăbușire a echilibrului valorilor pacostea cade asupra țării de azi și de mâne, căci se creiază o stare de spirit bolnăvicioasă, înveninată, o apatie prielnică ridicării celor răi.

Pe acest drum nu se mai poate continua. O societate sănătoasă trebuie să găsească mijloace de reacțiune. România întregită nu își poate începe un capitol nou în istorie în spectacolul degradant al lipsei de demnitate, în pustiul de simțire și gândire sănătoasă. Isvorul rece și întremător curge totuși prin fața fiecăruia din noi. Să nu pregetăm de a ne apleca și a sorbi din el atât cât ne trebuie pentru a ne înviora și a rezista.

Gh. Dragoș
profesor.

Dela Redacție.

— Am primit numeroase dovezi de simpatie pentru acțiunea pe care am întreprins-o prin această gazetă. Ne bucură, în special, că acțiunea noastră a găsit o largă înțelegere în Ard al. În această frumoasă provincie în care legătura dintre om și pământ a stat la temelia conservării și dezvoltării națiunii noastre, gândirea țărănismului național are teren prielnic de frământare. Solidaritatea politică a Ardealului trebuie să se bazeze în primul rând pe o comunitate de gândire politică. Această gazetă apăra și răspândește național-țărănismul din convingerea nestrămutată că această doctrină corespunde marilor interese naționale și nouilor orientări sănătoase cari se conturează în politica și gândirea internațională. Și faptul că nu cuvântăm în pustiul este singura și marea noastră mulțumire.

*

— Revista noastră a inițiat întemeierea unei biblioteci politice. Exprimăm și pe această cale mari mulțumiri d-lui Prof. univ. Radulescu-Motru care a binevoit să ne trimită câteva din cărțile d-sale în cari tratează subiecte politice. Rugăm pe toți a eia cari au posibilitatea, să trimită publicații pentru bibliotecă noastră, pe adresa redacției. Atunci când această bibliotecă va fi mai numeroasă, o vom pune la îndemâna celor cari ar vrea să o cerceteze.